

Таким чином, інноваційна діяльність підприємства у контексті сталого розвитку передбачає зміни як на мікро-, так і на мезо-, і на макрорівнях. На мікрорівні взаємоузгодження інноваційної діяльності підприємства із цілями сталого розвитку відбувається через впровадження платформ і програм, ініційованих Глобальним договором ООН. На макрорівні таке взаємоузгодження можна реалізувати через затвердження пріоритетних напрямів науки і техніки, інноваційної діяльності. І відповідно на мезорівні – це реалізація інноваційної діяльності та інноваційних процесів загалом згідно із затвердженими пріоритетними напрямками.

Література

1. Цілі сталого розвитку: Україна. Національна доповідь. 2017. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=6f446a44-9bba-41b0-8642-8db3593e696e&title=NatsionalnaDopovid-tsiliStalogoRozvitku-Ukraina-> (дата звернення: 12.10.2023 р.)
2. <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> (дата звернення: 13.10.2023 р.)
3. <https://globalcompact.org.ua/projects/young-sdg-innovators-programme/> (дата звернення: 13.10.2023 р.)
4. <https://unglobalcompact.org/take-action/sdg-innovation-accelerator#> (дата звернення: 13.10.2023 р.)
5. <https://globalcompact.org.ua/projects/> (дата звернення: 13.10.2023 р.)

УДК: 338.436:339.562/564

Оксана Голік

*к.н. із соц. комунік., доцент, доцент кафедри журналістики та реклами,
Державний торговельно-економічний університет, Україна
oksanagolik83@gmail.com*

Катерина Голік

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
Державний торговельно-економічний університет, Україна
katya.holik.2004@gmail.com*

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

SOCIAL RESPONSIBILITY OF BUSINESS DURING THE PERIOD OF MARTIAL STATUS

Анотація. Значущість соціальної відповідальності бізнесу особливо зростає в умовах воєнного стану, коли перед підприємцями постають додаткові виклики та завдання. Це вміння узгоджувати гармонійні взаємовідносини між працівниками, споживачами, різними групами громадськості, владою тощо. Визначено пріоритетні напрямки розвитку соціальної відповідальності бізнесу.

Ключові слова: соціальна відповідальність, бізнес, ресурси, воєнний стан, сталий розвиток.

Abstract. The importance of social responsibility of business is especially growing in the conditions of martial law, when entrepreneurs face additional challenges and tasks. This is the ability to coordinate harmonious relationships between employees, consumers, various groups of the public, authorities, etc. The priority directions for the development of social responsibility of business have been determined.

Keywords: social responsibility, business, resources, martial law, sustainable development.

Воєнний стан – це період нестабільності, небезпеки та загрози для суспільства, який супроводжується високим рівнем стресу та неспокою. У таких умовах не тільки держава, а й підприємства, мають відповідальність перед суспільством. Це саме той час, коли соціальна відповідальність бізнесу стає ключовою складовою сталого розвитку і відображається у відносинах з працівниками, клієнтами, споживачами та громадою загалом.

Соціальна відповідальність бізнесу (CSR) – це підхід, в якому підприємства враховують соціальні та екологічні питання в своїй діяльності та приймають активну роль у вирішенні глобальних проблем. У період воєнного стану ця відповідальність набуває особливого значення.

Умови воєнного стану, військові дії, окупація частини території країни знов суттєвим чином скоригували розуміння соціально відповідальної позиції підприємств у бік орієнтації перш за все допомоги в організації оборони країни: грошовими коштами, транспортом, пріоритетом у забезпеченні продукцією, роботами та послугами сил оборони країни, часто на безоплатній основі, волонтерській роботі [1].

У період воєнного стану безпека працівників стає пріоритетом. Підприємства повинні вживати всі необхідні заходи для забезпечення безпеки свого персоналу, включаючи евакуацію, надання медичної допомоги та інші заходи. При цьому важливо дбати про психологічний стан працівників, надавати підтримку та допомогу у подоланні стресу та травм.

Підприємства також можуть взяти активну участь у гуманітарних діях. Надання допомоги внутрішньо переміщеним особам, постраждалим від конфлікту, та громадам, які постраждали від війни, є важливою частиною соціальної відповідальності бізнесу. Це може включати фінансову підтримку, надання житла та необхідних ресурсів, а також участь в програмах відновлення інфраструктури та розвитку освіти та охорони здоров'я.

Соціальна відповідальність бізнесу включає в себе також збереження високого рівня прозорості та етичної діяльності. У період воєнного стану, коли можуть існувати тисячі складних ситуацій та етичних дилем, бізнес повинен дотримуватися моральних норм та цінностей. Бізнес повинен запобігати спекуляції на воєнних конфліктах, відмовляючись від співпраці зі сферами, що можуть приносити користь тільки в умовах конфлікту. Також важливо уникати використання недозволених методів збагачення на війні, таких як злочини проти людяності.

Підприємства повинні також покласти особливий акцент на екологічну відповідальність. Воєнний стан може призвести до серйозного екологічного забруднення через вибухи, викиди токсичних речовин та інші наслідки конфлікту. Бізнес повинен приділяти увагу збереженню природних ресурсів, підтримувати проекти з очищення довкілля та допомагати відновленню природних екосистем після війни.

Соціальна відповідальність може спонукати підприємства до більш ефективного використання ресурсів та впровадження інновацій. В умовах воєнного стану, коли ресурси обмежені, бізнеси повинні шукати способи оптимізації виробництва та використання ресурсів. Це може включати в себе зменшення викидів токсичних речовин, впровадження зберігання енергії та води, а також розвиток інноваційних продуктів та послуг, які сприяють сталому розвитку та підтримці громади.

Бізнес може відігравати ключову роль у сталому відновленні громад після війни. Це включає відновлення інфраструктури, створення робочих місць та підтримку освіти та охорони здоров'я. Завдяки інвестиціям у соціальні та економічні проекти, підприємства можуть допомогти громадам відновити свою життєздатність та покращити якість життя мешканців.

Сприяння соціальним ініціативам та розвиток спільноти є ще однією важливою частиною соціальної відповідальності бізнесу під час воєнного стану. Підприємства можуть фінансово підтримувати програми для молоді, розвивати культурні та освітні ініціативи, а також сприяти розвитку спорту та громадських організацій. Усі ці заходи сприяють підтримці інфраструктури громад та підвищенню якості життя населення, що є важливим для стабільності та миру в регіоні.

Соціальна відповідальність бізнесу в період воєнного стану може виявитися ключовою для збереження не тільки репутації підприємства, але й для забезпечення його власної життєздатності та прибутковості.

Бізнес адаптується і до праці в умовах воєнного часу. І знімати з себе відповідальність за сталий розвиток суспільства не збирається. Адже підприємці зацікавлені у тому, щоб їхня

справа продовжувалася й у мирній Україні, а продукція знаходила збут на внутрішньому ринку [2].

Підприємства, які активно займаються соціальною відповідальністю, можуть забезпечити собі більшу сталість та виживання у період воєнного стану. Вони можуть розраховувати на підтримку та лояльність своїх споживачів, які віддають перевагу брендам, що проявляють соціальну відповідальність. Бізнеси, які вдаються до короткострокового виживання за умов воєнного стану, можуть втратити довгостроковий успіх і розвиток. Соціальна відповідальність бізнесу допомагає зберегти довіру та лояльність клієнтів та інших зацікавлених сторін.

Соціальна відповідальність бізнесу може стимулювати співпрацю з іншими сторонами, такими як інші підприємства, громадські організації та уряд. У період воєнного стану спільні зусилля можуть бути ефективними у розв'язанні загальних проблем, таких як гуманітарна допомога, відновлення інфраструктури та підтримка постраждалих. Співпраця дозволяє об'єднувати ресурси та знання для досягнення більшого впливу та розв'язання складних завдань.

В період воєнного стану бізнесам слід переосмислити свої бізнес-моделі та шукати шляхи до сталого розвитку. Це може включати в себе розробку нових продуктів та послуг, які сприяють зменшенню впливу на навколишнє середовище, підтримку громад та забезпечення сталого доходу.

Загалом, соціальна відповідальність бізнесу в період воєнного стану є важливим фактором, який визначає не тільки успіх підприємства, але й внесок у розвиток громад та створення більш стабільного та справедливого суспільства. Важливо розуміти, що соціальна відповідальність бізнесу не є обмеженою дією, але стає важливою частиною стратегії, що сприяє сталому розвитку у важких умовах.

Соціальна відповідальність бізнесу в період воєнного стану стає не тільки етичним обов'язком, але й ключовим фактором сталого розвитку. Підприємства, які дотримуються цієї відповідальності, сприяють створенню більш стабільного, гуманного та екологічно збалансованого світу під час важких періодів. Ця відповідальність визначає не тільки економічний успіх, але й моральний авторитет підприємства в очах громади та споживачів.

Література

1. Голубка К.О., Григор'єва О.В. Соціальна відповідальність бізнесу в умовах військового стану. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolNTU/11046/1/74-%D1%82%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%20%D0%A2.1-310-311.pdf> (Дата звернення 14.10.2023)
2. Соціальна відповідальність бізнесу під час війни: утримати те, що є, або впроваджувати нові практики? URL: <https://news.vn.ua/sotsialna-vidpovidalnist-biznesu-pid-chas-viyny-utrymaty-te-shcho-ie-abo-vprovadzhuvaty-novi-praktyky> (Дата звернення 14.10.2023)